

III. Historie jedné povodně

Velká voda 2002

Nouzový stav vyhláší vláda v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií či jiných nehod, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetek, pořádek a bezpečnost. V časové tísni jej může vyhlásit premiér, vláda však musí do 24 hodin jeho rozhodnutí schválit nebo zrušit. Nouzový stav se vyhláší pro určité území a na určitou dobu, během níž lze omezit některá lidská a občanská práva, například právo na nedotknutelnost osoby a obydlí, právo podnikat, dále vlastnické a shromažďovací právo a právo na stávku. Při vyhlášení nouzového stavu se musí přesně určit, která práva jsou omezena a které povinnosti se ukládají.

Stav nebezpečí se vyhláší v případě, že jsou kvůli živelní pohromě, ekologické nebo průmyslové havárii anebo jinému nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud intenzita ohrožení nedosáhne značného významu. Pro území kraje nebo jeho část jej vyhláší hejtmán, pro území okresu přednost. Musí přitom přesně určit krizová opatření a jejich rozsah.

Nejničivější povodně v novodobých dějinách napáchaly nejvíce škod v jižních, středních a severních Čechách, nevyhnuly se ani Moravě. Postiženy byly zejména Praha a kraje Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský a Ústecký. Celkem se extrémní srážky a jejich následky projevily v deseti krajích.

Zasaženo bylo 31 okresů, zaplaveno 505 obcí, zničeno více než tisíc domů a 73 mostů. Tragicky skončily jihočeské Metly a středočeské Zálezlice, které velká voda téměř vymazala z mapy. Celkem přišlo o život 17 lidí. Evakuováno bylo 225 tisíc lidí, nejvíce v Praze. Terezín musely dočasně opustit dvě třetiny obyvatel. Ministr financí Bohuslav Sobotka začátkem září nevyločil, že účet za povodně překročí ve finále 100 miliard korun.

Průtoky vody na vybraných úsecích českých řek:

- Vltava – Malá Chuchle – max. 5300 m³/s (14.–15. srpna)
- Berounka – Beroun – max. 1800 m³/s (14. srpna)
- Sázava – Nespeky – max. 500 m³/s (15.–16. srpna)
- Fiktivní průtok v Praze bez Vltavské kaskády – max. 5900 m³/s (13.–14. srpna)

Moravská předehra 13.–22. července 2002

Miliónové škody způsobily sobotní bouře a následná přívalová vlna na řece Sázavě. Přívalová vlna zasáhla především obce Víkovec a Chocerady a dosáhla až k Mrači... Smrt dvou žen si vyžádaly povodně... Silná bouře nejvíce zasáhla obce Hodonín, Crhov a Olešnici na Blanensku a Štěpánov nad Svratkou na Žďársku... O dva metry stoupla po místní průtrži mračen hladina Svinětického potoka, který zatopil obec Svinětice a přilehlá pole. Voda se vyšplhala dvacet až třicet centimetrů nad práh místních domů a přinášela s sebou z okolních kopců bahno a kusy stromů... Jihomoravský hejtmán Stanislav Ju-

III. Historie jedné povodně

ránek vyhlásil stav nebezpečí v pěti obcích Blanenska: Olešnice, Crhov, Hodonín u Kunštátu, Kunštát a Zbraslavce... Povodně zde zanechaly vůbec největší škody. Velká voda zdevastovala lidská obydlí, zatopila provozy řady podniků, zničila úrodu a obrovské škody napáchala také na infrastruktuře.

Hejtman kraje Vysočina František Dohnal vyhlásil ve středu 17. července stav nebezpečí pro území obce Štěpánov nad Svratkou v okrese Žďár nad Sázavou. Obec v pondělí postihla ničivá povodeň... Rozvodněná říčka Hodonínka způsobila na silnicích kolem Štěpánova nad Svratkou na Žďársku škody přesahující 75 mil. korun...

Hlavní dějství podle českých krajů – srpen 2002

Jihočeský kraj

Povodně zde zanechaly vůbec největší škody. Velká voda zdevastovala lidská obydlí, zatopila provozy řady podniků, zničila úrodu a obrovské škody napáchala také na infrastruktuře.

- České Budějovice – evakuováno: 6500 lidí, voda zaplavila 13. srpna Pražské předměstí a později historické centrum města. Na náměstí Přemysla Otakara II. dosáhla až metrové výše.
- Strakonice – evakuováno: 4800 lidí, Otava a Volyňka zaplavily v noci na 13. srpna část centra, sportovní areál Na Křemelce včetně plaveckého stadiónu a další objekty. Vilovou čtvrt zvanou Barvínkov kanály zaplavily směsí oleje z transformátoru a dalšího materiálu. Vyplavila jej vysoká voda na řece Volyňce.
- Písek – evakuováno: 5000 lidí, záplavy hodnotí místní lidé jako nejhorší v historii, jeden dům spadl. Vážně poškozena byla i nejznámější památka: kamenný most ze 13. století. Rozvodněná Otava připravila most o sochu, zábradlí a dlažbu.
- Český Krumlov – evakuováno: 600 lidí, rozvodněná Vltava zatopila a poškodila značnou část města včetně starobylého centra (poškozeno ze 3/4) zapsaného v seznámech světového kulturního dědictví UNESCO. Stav ohrožení byl zrušen 19. srpna 2002.
- Veselí nad Lužnicí – evakuováno: 1200 lidí, voda zaplavila město místy do více než dvoumetrové výšky. Vyhnulo se naštěstí ještě větší katastrofě, která by jej postihla, kdyby se protrhla hráz rybníka Rožmberk.
- Majdalena – voda valící se z protřené hráze pískovny zaplavila 14. srpna obci, zničeno bylo 15 domů.
- Metly – rozbořený živel ve vesnici srovnal 13. srpna se zemí 12 domů a připravil o střechu nad hlavou třetinu obyvatel.

Plzeňský kraj

Postiženo bylo 128 obcí.

- Plzeň – evakuováno: 650 lidí. V západočeské metropoli, kde se stékají Úslava, Úhlava, Radbůza a Mže do Berounky, si stoletá voda vyžádala stamilionové škody na městském majetku a zcela paralyzovala dopravu. Postižena byla čistička odpadních vod, sportovní areály ve Štruncových sadech a v Luční ulici, zhroutil se městský dům ve čtvrti Roudná. Voda kulminovala 13. srpna.

III. Historie jedné povodně

Karlovarský kraj

Postiženo bylo 11 obcí, nejvíce postižené město: Karlovy Vary. Nebezpečí povodní zde pominulo 13. srpna.

Liberecký kraj

Postiženo bylo 7 obcí. Vytrvalý déšť zvýšil hladiny řek na Jablonecku a Liberecku. Na Smědě ve Frýdlanstkém výběžku vyhlásili vodohospodáři stav ohrožení.

Středočeský kraj

Postiženo bylo 81 obcí. Nejvíce zasažená města a obce: Beroun, Hlásná Třebáň, Hýskov, Chodouň, Karlštejn, Kralupy nad Vltavou, Králův Dvůr, Libiš, Libomyšl, Lochovice, Mělník, Neratovice, Nižbor, Obříství, Srbsko, Týn nad Vltavou, Veltrusy, Vrané nad Vltavou, Zadní Třebáň, Zálezlice, Zdice, Žloutkovice. Jen na Mělnicku přišlo o střechu nad hlavou 419 rodin. Okres Mělník je podle souhrnu povodňových škod i nejpostiženějším místem kraje. Evakuováno: 17 000 lidí, z toho nejvíce – 12 000 – uteklo před vodou na Mělnicku.

- Beroun – evakuováno: 900 lidí, rozvodněná Berounka zaplavila skoro celé město. Voda strhla dvě lávky pro pěší spojující centrum s autobusovým nádražím a sportovní areály se sídlištěm Parkán.
- Kralupy nad Vltavou – evakuováno: 6700 lidí, povodně postihly čtvrti Hůrka, U Cukrovaru a Lobeček na obou březích řeky. Zaplaveny byly firmy Kaučuk i Česká rafinérská, které neutrpěly velké škody. Na Vltavě pyrotechnici odstřelili a potopili nebezpečnou loď s tisíci tunami pisku, která ohrožovala most. Hladina Vltavy stoupla proti běžnému stavu o sedm a půl metru. Zničeno bylo sedm domů a 35 těžce poškozeno. Poškozeno bylo celkem sedm domů těžce a 35 částečně.
- Veltrusy – Vltava zalila část města a zdejší zámek. V něm památkáři odhadují škody na více než sto miliónů korun, z nichž zhruba třetina je ve vlastním zámeckém objektu a zbytek v okolním parku.
- Liběchov – škody od 50 do 60 miliónů korun napáchaly podle odhadů záplavy na zdejším barokně-klasicistním zámku. Jsou zde vystaveny sbírky asijských kultur pražského Náprstkovu muzea.
- Mělník – evakuováno: 1000 lidí, ve městě zaplavila voda část Mlazic, Pšovky a Rybářů včetně důležitých komunikací. Hladina Labe po soutoku s Vltavou dosáhla rekordní výšky 10,35 metru. Ohrožen byl starý ocelový most, unikátní technická památka.
- Neratovice – voda zaplavila město a také areál chemičky Spolana, odkud 15. srpna unikl do ovzduší jedovatý chlór.
- Zálezlice – zřejmě nejhůře postižená obec ve středních Čechách. Odstraněno bude 75 domů z celkového počtu 120.

Praha

Evakuováno: 50 000 lidí. Nejvíce postižené čtvrti: Karlín, Malá Strana, Holešovice, Libeň. Vltava postupně zaplavila až osm procent plochy metropole. Okrajové čtvrti Zbraslav, Radotín a Chuchle či

III. Historie jedné povodně

Lipence se proměnily v jedno velké jezero. Na levém břehu postihla voda nejvíce Smíchov, Malou Stranu a Holešovice, na protější straně pak hlavně Karlín, kde se zřítily 3 domy, nenapravitelně byla poškozena řada objektů, Libeň a částečně i Staré Město. Pod vodou skončila také dolní část Podbaby v Praze 6. Zaplaveno bylo i Lysolajské údolí po Břetislavku a Sedlec. Pod vodou skončila velká část Troje včetně zámku a ZOO.

Hladina Vltavy dosáhla třetího stupně povodňové aktivity 8. srpna, za dva dny začala mírně klesat. Poté však přišla druhá vlna srážek na jihu a západě Čech a vodohospodáři začali 11. srpna vypouštět z Vltavské kaskády více vody, než předpokládali. V pondělí 12. srpna byl v Praze znovu vyhlášen stav ohrožení. Vzestup hladiny trval přibližně tři dny. Řeka kulminovala 14. srpna (více než 5000 metrů krychlových vody za vteřinu); o stoleté vodě mluví vodohospodáři v Praze při překročení průtoku 3700 metrů krychlových za vteřinu. V Chuchli voda kolem 13. hod. dosáhla výšky 785 centimetrů (za normálních okolností je to jen 66 centimetrů).

Povodně výrazně zasáhly i do činnosti vládních institucí a Parlamentu. Premiér Vladimír Špidla a zaměstnanci Úřadu vlády našli dočasný azyl v Hrzánském paláci na Hradčanech. Vodohospodáři označili povodeň v Praze za pětisetletou.

Šest pražských mostů policie uzavřela pro osobní automobily a chodce. Uzavřeno bylo autobusové nádraží Florenc a dočasně i Masarykovo nádraží. České dráhy zajišťovaly kyvadlovou dopravu mezi Hlavním nádražím a stanicí Smíchov, podobně kyvadlové linky zavedly zdarma v Plzni a Ústí nad Labem.

Stav vody v Praze kulminoval 14. srpna odpoledne. Zatímco 15. srpna hladina Vltavy už pomalu klesala, v metru povodeň kulminovala. Nefungovalo celkem 25 stanic, tedy zhruba polovina, zatopeno nebo poškozeno jich bylo 17. Voda totiž zaplavila nejen stanice metra poblíž Vltavy, ale podzemními tunely se dostala i do značně vzdálených stanic. Nejvíce poškozena byla trasa B. Škody, které způsobila povodeň pražskému metru, činily podle prvních odhadů dvě miliardy korun. Rozsah záplav, které postihly stanice pražského metra, zřejmě nemá ve světě v podobném dopravním systému obdoby.

Pražská energetika vyhlásila na území hlavního města a v Roztokách nouzový stav. V nejkritičtější situaci bylo v Praze bez elektřiny 7000 objektů a 60 000 odběrných míst. Toto území zásobuje 560 trafostanic, které byly buď z preventivních důvodů, nebo kvůli vodě mimo provoz. Společnost Pražská plynárenská vyhlásila ve vybraných lokalitách Prahy stav nouze. Přerušení postihlo zejména část Smíchova, Kampu, Malou Stranu, Nové Město a části Holešovic, Libně a Karlína.

Pražské školy postižené povodněmi zahájily vyučování až v polovině září.

Postižené kulturní instituce: Divadla – Národní divadlo, Divadlo Pod Palmovkou, Hudební divadlo v Karlíně a Semafor, Divadlo v Dlouhé, Divadlo Archa – spodní voda a odpady z kanalizace zatopily velký i malý sál, bar a spodní foyer do výšky čtyř až pěti metrů a zcela je zničily, Divadlo Na zábradlí, Divadlo Ungelt.

Knihovny: Městská knihovna, knihovny Akademie věd, Archeologického a Filozofického ústavu akademie a Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, knihovny v zatopených oblastech v Karlíně a v Holešovicích, vojenský archiv a depozitáře Národního technického muzea na Invalidovně.

Nejtragičtější den ve své historii prožila pražská ZOO v Troji 13. srpna, když museli být kvůli záplavám usmrceni slon Kádír a samice hrocha. 400 zvířat bylo přestěhováno do bezpečí. Brány ZOO se pro návštěvníky otevřely znovu 7. září.

Ústecký kraj

Postiženo bylo 85 obcí. Nejvíce zasažená města a obce: Děčín, Hřensko, Litoměřice, Lovosice,

III. Historie jedné povodně

Roudnice nad Labem, Štětí, Terezín, Ústí nad Labem. Od Roudnice nad Labem k Litoměřicím vytvořila masa vody jezero dlouhé asi dvacet kilometrů, do šířky až osm kilometrů. Výrobu musely přerušit lovosická Lovochemie, ústecká Spolchemie, papírenská společnost Frantschach Pulp&Paper Czech ve Štětí na Litoměřicko a Setuza v Ústí nad Labem. Největší škody v Ústeckém kraji napáchala voda na domech, silnicích, hraničních přechodech s Německem, ale také zemědělcům.

- Terezín – evakuováno: 2000 lidí, rozvodněné Labe a Ohře zaplavily celé město až do výšky jednoho metru a odřízly je od okolí.
- Ústí nad Labem – evakuováno: 6000 lidí, Labe zlomilo historický rekord z povodní v roce 1845. Spojení centra se sídlištěm Střekov, které bylo nejvíce postiženo, bylo možné jen po železnici. Zaplavena byla Spolchemie. Labe kulminovalo 16. srpna, kdy jeho hladina dosáhla výšky 11,85 metru.
- Děčín – evakuováno: 200 lidí, poslední velké město před hranicemi s Německem, které postihla velké voda. Zatopeno bylo Staré Město a pobřežní komunikace. V Loubí unikly do Labe ropné látky, které likvidovali hasiči. Hladina Labe zde kulminovala 16. srpna (12,25 metru).

Vysočina

Nejvíce postižená města: Jihlava, Třebíč.

Jihomoravský kraj

Postiženo bylo 21 obcí, nejvíce zasažená města a obce: Břeclav, Drnholec, Hevlín, Jevišovka, Novosedly, Nový Přerov, Znojmo.

- Znojmo – evakuováno: 5000 lidí, rozvodněná Dyje překonala bezpečnostní hráze Vranovské přehrady a zaplavila 80 domů. Radnice předtím z obavy z protržení sypané Znojenské hráze nařídila rozsáhlou evakuaci. U státních hranic se voda široce rozlila před obcí Novosedly, která musela být také evakuována.

Škody a první pomoc

Z finančního hlediska se škody na ekonomice, kultuře i škody humanitární postupně vyčísľují a ke konci roku 2002 se jedná podle vládního odhadu o částku 70 miliard korun. Záměrně neuvádíme průběžné odhady, protože teprve postupná náprava škod, která se protáhne na řady měsíců, ukáže v podobě finančních plnění nejpřesnější stav podle jednotlivých veřejných, firemních a humanitárních segmentů. Škody podle pojišťoven viz kapitola VI. Peníze.

Již 13. srpna vyčlenila vláda na záchranné práce z rozpočtu 1,15 mld. Kč. Další fondy uvolnila jednotlivá ministerstva (místní rozvoj, doprava, zemědělství, kultura, finance, životní prostředí), část prostřednictvím jednotlivých krajů.

21. září prezident Václav Havel podepsal sérii zákonů, kterými vláda postupně získá peníze na likvidaci následků povodní. Zákony schválil Parlament ve zrychleném jednání. Schváleny byly také investice do roku 2005 na prevenci podobných živelních katastrof.

Zdroje humanitární pomoci se formovaly urychleně v podobě fondů, například společnosti Člověk v tísni, České katolické charity, Českého červeného kříže, konta Bariéry, dále z nevládních či soukromých prostředků (např. Česká spořitelna), dále prostřednictvím řady benefičních akcí, často za účasti televizních stanic. Významná, finančně nevyčísľitelná byla i solidární pomoc mezi občany.

III. Historie jedné povodně

Srpnová pomoc ze zahraničí

- Evropská komise poskytne České republice na řešení škod po povodních asi 60 miliónů EUR (cca 1,8 miliardy korun).
- Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce (IFRC) v Ženevě vyzvala k dárcovství více než 1,7 miliónu švýcarských franků (35,5 miliónu Kč) na pomoc obětem záplav v České republice, na Slovensku a v Rumunsku.
- Polsko – 50 000 zlotých (asi 400 000 korun) od charitativní organizace Caritas Polska, 26 terénních a nákladních vozidel se sedmi desítkami polských hasičů a těžkou výbavou na likvidaci následků povodní.
- USA – 50 000 dolarů, tedy přes 1,5 miliónu korun, 50 000 dolarů od Amerického fondu pro československou pomoc (AFCR), tvořeného především americkými občany českého a slovenského původu, vakcíny na očkování proti žlutence A za 30 miliónů korun, dezinfekční a ochranné prostředky ve výši 300 000 dolarů (9,3 miliónu korun), dva georadary za 105 000 USD (3,3 miliónu korun).
- Belgie – 14 čerpadel a osm vysoušecích děl, dva velkokapacitní elektrické generátory, šest vodních pump a další zařízení.
- Řecko – velitelství řeckých hasičských sborů vyslalo na jih Čech tři muže s padesáti čerpadly na vodu, finanční pomoc ve výši 100 000 EUR.
- Francie – desetičlenná skupina záchranářů z pohotovostní jednotky pro živelní pohromy, 200 motorových čerpadel, nabídka vyslání skupin expertů v oblasti památkové péče, architektury a muzejnictví.
- Dánsko – 12 odborníků obsluhujících šest vysoce výkonných ponorných pump, z nichž každá má kapacitu 36 000 litrů vody za minutu. Ve vybavení týmu jsou i tři elektrické generátory.
- Švédsko – osm expertů a s nimi 150 vodních pump a 50 velkých ventilátorů k vysoušení budov, čtyři milióny švédských korun (13 miliónů Kč), dva georadary (detekce škod v karlínském podzemí).
- Slovensko – 24 vodních čerpadel + 37 vodních čerpadel, devět tun chloranu vápenatého, více než půl tuny chloraminu a kontrolní chemické laboratoře.
- Finsko – pomoc ve výši 200 000 EUR, vyslalo soupravu s 35 vysoušeči a 227 vodními pumpami.
- Tchaj-wan nabídl finanční pomoc ve výši 100 000 dolarů (asi 3,2 miliónu korun), tchajwanské ministerstvo kultury poslalo 20 000 dolarů (616 000 korun) na opravu památek v Českém Krumlově, tchajwanský Fond mezinárodní spolupráce se rozhodl pomoci 100 000 dolary (3,08 miliónu korun) na opravu zaplavených škol, na ochranu životního prostředí a obyvatel a na renovaci kulturního bohatství země.
- Nizozemsko – stovka vodních čerpadel, velvyslanectví věnovalo z vlastního fondu 100 000 Kč českému Červenému kříži a 50 000 na konto pražské zoologické zahrady, 5000 očkovacích látek proti žlutence typu A za 4,5 miliónu korun, Národnímu technickému muzeu a Muzeu hudebních nástrojů v Praze věnovalo technické zařízení v hodnotě tří miliónů korun, které pomůže restaurovat zaplavené archiválie.
- Německo – norimberští hasiči včetně techniky na odčerpávání vody, z Frankfurtu nad Mohanem 75 hasičů a 27 hasičských vozů.
- Irsko – 200 000 EUR.
- Norsko – finanční částka ve výši téměř 8,5 miliónu korun.

III. Historie jedné povodně

- Švýcarsko – vyslání 100 ponorných pump, 80 vysoušečů a čtyř generátorů, vláda poskytla prostřednictvím švýcarského Červeného kříže finanční prostředky ve výši 2 mil. Kč, 360 vysokotlakých čisticích přístrojů a 6210 lahví s čisticími a dezinfekčními prostředky, finanční pomoc 20 000 franků z kantonu Curych.
  - Velká Británie – 100 000 liber (zhruba 4,9 miliónu korun) + vybavení na odstraňování následků povodní – čtyři výkonné vodní pumpy a padesát vysoušečů, nákup tří speciálních přístrojů za asi 15 000 liber, které mají pomoci českým odborníkům zachránit vzácné knihy a archivní materiál.
  - Itálie – dvě vojenská letadla s technickým materiálem; 376 vysoušečů vlhkosti a 85 přenosných motorových čerpadel.
  - Chorvatsko – kamión s 20 pumpami.
  - Slovinsko – kamión s 20 čerpadly.
  - Izrael – 52 vodních čerpadel, 1000 kilogramů dětské výživy, 500 přikrývek, 200 kilogramů plastových pytlů na stavbu protipovodňových hrází, těsnicí materiály pro stavební rekonstrukce a tisíce plastových talířků, šálků a příborů – od nevládní organizace Izraelské hnutí kibuců, 50 000 dolarů (1,5 miliónu korun) od izraelské vlády na opravu pražských židovských památek.
  - Kanada – 50 000 kanadských dolarů (téměř milión korun) pro český Červený kříž.
  - Lucembursko – 2000 očkovacích vakcín proti žloutence typu A, finanční pomoc ve výši 500 000 EUR.
  - Japonsko – materiální pomoc ve výši pěti mil. Kč. Město Kjóto, které je sesterským městem Prahy, poskytlo finanční dar ve výši jednoho miliónu jenů (260 000 Kč). Jeden milión jenů věnovala firma Asahi Breweries, zaměstnanci firmy mezi sebou pro ČR vybrali dalších 680 000 jenů (177 000 korun) a částku 100 000 jenů (26 000 korun) věnovalo účelové zařízení firmy Asahi Club.
  - Španělsko – 40 vysoušečů, deset tun dezinfekčních prostředků a 1000 očkovacích dávek proti žloutence typu A.
  - Lotyšsko – 1048 dávek očkovací látky proti žloutence typu A.
  - Bulharsko – 20 tun chemických čisticích prostředků.
- Rychlá pomoc přišla téměř z padesáti zemí.

Pramen: ČTK

Výňatky z Předběžné souhrnné zprávy Českého hydrometeorologického ústavu o situaci při povodni (29. srpna 2002)

5. srpna 2002 se nad západním Středomořím vytvořila tlaková níže, která se svým frontálním systémem postupovala k severovýchodu a do 6. srpna postoupila nad východní Alpy. Toho dne již začala ovlivňovat vydatným trvalým deštěm a místy i přívalovými srážkami jižní Čechy. Ve středu 7. srpna začala tato tlaková níže postupovat k jihovýchodu a vydatné srážky na našem území skončily ve čtvrtek 8. srpna v ranních hodinách.

Další tlaková níže postupovala 9. srpna 2002 přes Britské ostrovy k jihovýchodu. V sobotu

III. Historie jedné povodně

10. srpna večer regenerovala nad Itálií a začala postupovat se svým frontálním systémem k severu. Během 11. srpna postoupila nad území ČR a v průběhu 12. srpna zvolna postupovala nad Polsko. Vydatné trvalé srážky zasáhly postupně od jihu celé naše území. Srážky byly navíc orograficky zesíleny, takže největší intenzity srážek byly zaznamenány zejména v oblasti Šumavy, Krušných hor, Brd, Českomoravské vrchoviny, postupně i v Krkonoších, Orlických horách, Jeseníkách a v následných dnech i v Beskydech. Během pondělí 12. 8. 2002 se v oblasti frontálního rozhraní (v povodí Vltavy, Sázavy, Labe a Dyje) vyskytly v bouřkách i krátkodobější intenzivní srážky, které zapříčinily rychlý vzestup hladin na horních a středních tocích. V úterý 13. srpna začala srážková činnost nad naším územím zvolna od jihozápadu slábnout a během 14. srpna ustala.

První vlna srážek ve dnech 6.–7. srpna zasáhla hlavně jižní Čechy, méně již západní Čechy, střední Čechy a jižní Moravu. Nejvyšší srážkové úhrny za tyto dva dny byly naměřeny v jižní části Šumavy a Novohradských hor 130–200 mm, avšak např. ve stanici Staré Hutě 254 mm, ve stanici Pohorská Ves 277 mm.

Druhá vlna srážek byla v této části území 11.–12. srpna, přičemž 12. srpna již byly zasaženy celé Čechy a 13. srpna významně východní Čechy včetně Orlických hor a část severní Moravy. Nejvyšší srážkové úhrny za tyto 3 dny byly v Krušných horách, místy 200–300 mm, nejvíce bylo naměřeno na Cínovci, a to 400 mm. V jižních Čechách spadlo převážně 130–190 mm, místy přes 200 mm (Prachatic, Slavkov), ale také srážky na jiných místech Čech významně přesahovaly 100 mm (Jizerské hory, Orlické hory, Českomoravská vrchovina). Během druhé vlny se jedná o kombinaci plošně velmi rozsáhlých srážek s dobou opakování kolem 50 let a místním výskytem extrémních srážek s více než stoletou dobou opakování. Vysoké srážky zasáhly plošně velké území, prakticky celé povodí řeky Vltavy včetně Berounky a Sázavy a povodí několika dalších řek. V návaznosti na dvě vlny srážek došlo k výskytu povodní na všech tocích v zasaženém území. Při druhé vlně srážek, v důsledku předchozí nasycenosti povodí a stále ještě plným korytům toků, nastal velmi rychlý nový vzestup hladin. V porovnání s první vlnou byly kulminační stavy během druhé vlny značně vyšší, na většině toků v zasažené oblasti přesahující 50letou nebo 100letou vodu. V celé řadě profilů byly zaznamenány zatím historicky nejvyšší vodní stavy a průtoky. Nově vznikly povodně na tocích v severních Čechách, zejména na Ohři, Bílině a jejich přítocích a na Jizeře, rovněž ve větším rozsahu na Dyji a Jihlavě.

Vývoj povodně na Vltavě v Praze byl výsledkem střetu povodňové vlny na odtoku z Vltavské kaskády a povodňové vlny na Berounce. Přítok ze Sázavy byl sice také velký, ale v tomto ohledu nepodstatný. Kulminace povodně na Berounce v Berouně nastala 13. 8. těsně před půlnocí na odhadnuté hodnotě 1800 m³/s. Tato kulminace určitě postoupila do Prahy v době maximálního odtoku z Vltavské kaskády. Hladina Vltavy na limnigrafu v Praze-Chuchli přesáhla dne 12. 8. ve 12 hodin hladinu odpovídající 3. SPA pro Prahu. Dne 14. 8. ve 12 hodin kulminovala na stavu 785 cm (odhad 5300 m³/s) a pak postupně stupňovitě klesala podle snižování odtoku z kaskády. Pod úroveň 3. SPA se dostala až v noci z neděle na pondělí 18. 8. ve 2 hodiny. Průběh povodně na Labi v úseku Mělník–Děčín se v podstatě odvíjel od postupu povodňové vlny z Vltavy. Postup vlny byl ovlivněn velkými rozlivy, zejména v oblasti Litoměřicka. Labe v Mělníku kulminovalo dne 15. 8. ve 13–16 hodin na stavu 1035 cm, v Ústí n. L. 16. 8. ve 14–17 hodin na stavu 1185 cm a v Děčíně také 16. 8. v 19–24 hodin na stavu 1230 cm.

V rámci projektu vyhodnocení povodně bude třeba v první řadě provést rozsáhlé zaměřovací práce a jejich vyhodnocení a pomocí hydraulických výpočtů ověřit a v podstatě rekonstruovat průběhy průtoků na jednotlivých tocích.

Pramen: ČHMÚ (www.chmi.cz)